
ЮЗУ „НЕОФИТ РИЛСКИ“-БЛАГОЕВГРАД
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ФИНАНСИ И ОТЧЕТНОСТ“

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Ганчо Тодоров Ганчев

На дисертационния труд на Елефтерия Апостолос Коняри

на тема

**„Избягване на данъчното облагане в Гърция в контекста на политиката
на ниски данъци в Източна Европа“**

**«TAX EVASION IN GREECE ON THE FINANCIAL CONTEXT OF THE
LOW TAXATION POLICY IN SOUTH-EASTERN EUROPE»**

Настоящото становище е въз основа на решение на ФС на Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“, протокол №29/01.02.2018 и заповед №347/07.02.2018 на Ректора на университета, във връзка с присъждане на ОНС „Доктор“ по научна специалност Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка, професионално направление 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Въпросът с избягването на данъчното облагане е ключов от гледна точка на създаването на съвременни, ефективни и динамични икономики. Когато анализираме споменатия проблем в страни като Гърция и България, където въпросът със стриктното

спазване на данъчното законодателство и създаването на ефективна правораздавателна система е особено актуален, значимостта на изследвания проблем е особено голяма. В случая интересът към темата е допълнително повишен, тъй като проблемите с избягването на данъчното облагане са разгледани в контекста на взаимоотношенията между България и Гърция, както и в контекста на взаимоотношенията с останалите страни от Югоизточна Европа. В допълнение, кризата с държавния дълг на нашата южна съседка, прави въпроса със събираемостта на данъците особено важен през призмата на връщане на икономиката към динамичен, устойчив растеж. Като добавим към отбелязаните фактори и обстоятелството, че авторката разглежда въпроса с избягването на данъчното облагане от гледна точка както на икономическата теория, така и от позициите на националната психология, дисертационният труд придобива особена значимост.

2.Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертацията на Елефтерия Коняри се състои от Увод, пет глави, приложения, библиография, списък на съкращенията и резюме. Общият обем на ръкописа е 194 страници. Използвани са 282 заглавия на английски език.

Първа глава е фокусиране върху въвеждането на такива понятия, като криене на данъци /tax evasion/, неспазване на данъчното законодателство /tax noncompliance/, протестиращи срещу данъчната система /tax protesters/, съпротива срещу данъците /tax resistance/, неформална икономика и избягване на данъци /tax avoidance/. Особено внимание е отделено на уточняване на разликата между криене и избягване на плащането на данъци. Сериозно внимание е отделено на анализа и систематизирането на литературата в областта на позитивната теория на неплащането на данъци, нормативната теория на данъчното облагане, както и на проблемите, свързани с измерването на спазването на данъчното законодателство и факторите, определящи склонността на икономическите агенти да плащат данъци в съответствие с нормативните изисквания.

Втора глава е посветена на подробния анализ на причините за неплащането на данъци в Гърция. Разгледани са различните варианти на това негативно явление. Направен е кратък анализ и систематизация на данъчната система на Гърция. Направена е връзка между дълговата криза в Гърция и състоянието на данъчната система. Направен е също така преглед на литературата, посветена на неплащането на данъци в Гърция, като акцентът е поставен върху електоралните цикли на неадекватно данъчно управление.

Трета глава разглежда факторите, определящи динамиката и посоката на преките чуждестранни инвестиции на Гърция към страните от Югоизточна Европа, в т.ч. България. Акцентът е върху интеграционните тенденции на европейски и регионално равнище. Направен е опит за систематизиране както на вътрешните за Гърция мотивации за разширяване на инвестициите към региона на Югоизточна Европа, така и на вътрешните условия в България и останалите страни от региона, за привличане на преки чуждестранни инвестиции. Анализът е обвързан с историческия контекст на развитието на икономическите отношения между България и Гърция. Направен е анализ на рентабилността на гръцките преки чуждестранни инвестиции в България, както и на факторите, детерминиращи тази рентабилност. Отчетена е не само стратегията на гръцките инвеститори, но и въздействието на икономическата политика на България.

Четвърта глава е фокусиране върху икономическите последици от политиката на неплащане на данъци в Гърция. Акцентът е поставен върху сенчестата икономика и криенето на доходи. Направен е опит за оценка на въздействието на криенето на данъци върху разпределението на доходите. Направена е връзка между неплащането на данъци и инвестициите в страните от Югоизточна Европа. Приложен е специален въпросник, ориентиран към разкриване на причините и последствията от неплащането на данъци, както и връзката между този тип поведение и инвестициите в страните от Югоизточна Европа, характеризиращи се с по-ниско данъчно облагане.

Последната глава на дисертационния труд представлява обобщение на анализа и предложенията в областта на икономическата политика. Анкетното проучване показва, че спазването на данъчното законодателство зависи основно от възможностите за проверка, налагането на санкции и други административни мерки. Останалите фактори играят пренебрежимо малка роля. Това, което кара икономическите агенти да крият данъци е ефективността на данъчната система, равнището на данъчната тежест и способността на властите да събират данъчните задължения. Според анкетираните основните пречки пред инвестициите в Югоизточна Европа са несигурността, лошата инфраструктура и отсъствието на квалифицирана работна сила. Водещата мотивация за гръцките преки чуждестранни инвестиции в България са ниските данъци, силните позиции на гръцките банки в България, възможността за бързи печалби и евтината работна ръка. Тези изводи

представляват интересен принос към проблематиката, свързана с връзката неплащане на данъци-чуждестранни инвестиции.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката е представила две публикации- „FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN SOUTH-EASTERN EUROPE“, (PUBLISHED IN JOURNAL FOR ECONOMICS AND MANAGEMENT SCIENCE OF FACULTY OF ECONOMICS–SOUTH-WESTERN UNIVERSITY – BLAGOEVGRAD VOL. XIII, № 1, 2017, p.67-83.) и „ECONOMIC ZONES FOR FREE TRADE BETWEEN BALKAN COUNTRIES AND EUROPE DURING THE ECONOMIC CRISIS IN GREECE“, която предстои да бъде публикувана. И двете публикации отразяват части от дисертационния труд и представляват оригинални разработки на авторката.

4. Оценка за автореферата

Авторефератът дава правилна представа за дисертационния труд. Акцентът е поставен върху проблематиката, а не върху преразказа на структурата, което по принцип представлява положителен момент.

5. Научни приноси

Към научните приноси на дисертационния са отнесени следните постижения:

Първо, изясняването на ролята на електоралните цикли за проблемите, свързани с ниската ефективност на данъчната система в Гърция;

Второ, за пръв път е анализирано въздействието на плоското данъчно облагане в България върху гръцките инвестиции;

Трето, реализиране на подробно анкетно проучване относно отношението на гръцките граждани и инвеститори към данъчното облагане, като ясно е документиран изводът, че за гръцките инвеститори в България основен привлекателен момент е ниското данъчно облагане, а основен отблъскващ фактор- бюрокрацията.

Четвърто, предложени са политики ефективността на икономиката в областта на административното обслужване, борбата с корупцията, технологичния трансфер, подготовката на кадри, дерегулирането, създаването на свободни икономически зони и т.н..

Тези изводи, като изключим частично четвъртия, имат като цяло оригинален характер.

6. Критични бележки

Дисертационният труд се базира на огромно количество академична литература и представлява добър увод в проблемите на теорията на данъчното облагане, криенето и избягването на данъци, психологията и поведението на икономическите агенти във връзка с данъчното облагане, в т.ч. и в контекста на връзката избягване на данъчното облагане-чуждестранни инвестиции.

Основната слабост на оценявания дисертационен труд е недостатъчното фокусиране върху проблематиката чуждестранни инвестиции-избягване на данъчното облагане, независимо от факта, че изследването показва силни зависимости в това отношение, особено в контекста на икономическите връзки България-Гърция.

7. Заключение

В последна сметка ще отбележим, че, в своята цялост, представеният от докторантката **Елефтерия Апостолос Коняри** дисертационен труд отговаря на всички критерии и изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, поради което убедително препоръчваме на уважаемото научно жури да присъди на кандидатката образователната и научна степен „**доктор**” в професионално направление 3.8 Икономика.

Благоевград,

25.03.2018 г.

Подпис:

Проф. Г. Т. Ганчев